

38466
GK-104

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SÜRELİDİR
.../.../2014
30 Nisan 2014

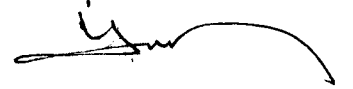
Sayı : 30824082/610- *1420*
Konu : İstanbul Milletvekili
Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun
Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) TBMM'nin 11.02.2014 tarihli ve 43452547-120.00-279255 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 14.02.2014 tarihli ve 31853594-610-2-7572-1104 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun; "Türkiye İklim Değişikliği Stratejisi 2010-2020" belgesi hakkında, Sayın Başbakanımıza yönelttiği Sayın Başbakanımızın da Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri TBMM 7/38466 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

İdris GÜLLÜCE
Bakan

EK:
-Cevap Yazısı (1 Adet, 8 Sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
-TBMM Başkanlığına

Bilgi:
-Başbakanlığa

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. M. SEZGİN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/38466 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLARI

S-1) "Türkiye İklim Değişikliği Stratejisi 2010-2020" belgesinin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı internet sitesinde yer alan bilgilere göre, basım tarihinin 2012 olmasının sebebi nedir? Bu strateji belgesinin 2010-2020 dönemini kapsayıp, kapsadığı dönemden sonra basılması bu stratejileri nasıl etkilemektedir?

C-1) Strateji belgesinin ilk baskısı 2010 yılında yapılmıştır. İnternet sitesinde yer alan versiyon ise 2012 baskısı olup, tükendikçe güncellenerek yenileri basılmaktadır.

S-2) Hangi kısa dönemli stratejiler uygulanmıştır?

C-2) İklim Değişikliği Stratejisinde yer alan kısa vadeli hedefler incelendiğinde tamamına yönelik çalışmaların gerçekleştirildiği görülmektedir.

S-3) Bu belgede yer alan stratejilere ulaşılması hedefleri halen korunmakta mıdır?

C-3) Söz konusu strateji Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu tarafından onaylanmış olup, 2020 yılı sonuna kadar olan dönemi kapsamaktadır. Bu doğrultuda, strateji hedefleri geçerliliğini korumaktadır.

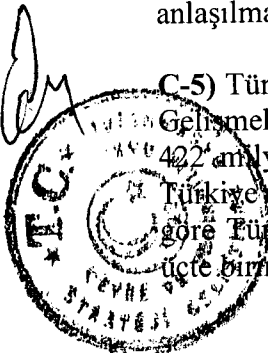
S-4) Bu belgenin yedinci bölümünün adı Sera Gazı Emisyon Kontrolü' dür. Bu başlık altında, sera gazı emisyonunun Enerji, Ulaştırma, Sanayi, Atık ile Arazi Kullanımı, Tarım ve Hayvancılık alanlarında kontrol edilmesi stratejileri yer almaktadır. Bu alanlarda, sera gazı emisyonu aradan geçen dört sene içinde nasıl bir seyir izlemiştir?

C-4) Ulusal İklim Değişikliği Stratejisinin uygulanmaya konmasını temin etmek amacıyla İklim Değişikliği Eylem Planı (İDEP) hazırlanmış olup, 2011 yılından itibaren uygulanmaya başlamıştır. Bu çerçevede sektörlerde sera gazı emisyonlarının kontrol alınması için 2011 yılı bir temel yıl olmuştur. Bu bağlamda, 2013 yılında yayınlanmış olan raporda yer alan 2011 yılına ait sera gazı emisyon verileri aşağıda yer almaktadır. İDEP' te yer alan eylemlerin etkileri, 2014 yılının Nisan ayında yayınlanacak ve 2012 yılı emisyon verileri ile birlikte görülebilecektir.

Enerji (Ulaştırma Hariç)	: 253,39 Milyon Ton CO ₂ -eşdeğeri
Ulaştırma	: 47,86 Milyon Ton CO ₂ -eşdeğeri
Sanayi Prosesleri	: 56,21 Milyon Ton CO ₂ -eşdeğeri
Atık	: 36,13 Milyon Ton CO ₂ -eşdeğeri
Tarım	: 28,83 Milyon Ton CO ₂ -eşdeğeri
Arazi Kullanımı (AKAKDO)	:- 43,64 Milyon Ton CO ₂ -eşdeğeri (bu sektör emisyon kaynağı değildir, emisyonları tutmaktadır)
Toplam Emisyonlar (AKAKDO hariç):	422,42 Milyon Ton CO ₂ -eşdeğeri
Toplam Emisyonlar (AKAKDO dâhil):	378,78 Milyon Ton CO ₂ -eşdeğeri

S-5) TÜİK verilerinin olduğu 2011 yılına kadar, sera gazı emisyonlarının sürekli arttığı anlaşılmaktadır. Bu artış, neden bu strateji ile kontrol altına alınmamaktadır?

C-5) Türkiye, Dünya Bankası sınıflandırmasına göre gelişmekte olan üst-orta gelir grubu ülkesidir. Gelişmekte olan bir ülke olarak sera gazı emisyonları 1990-2011 yılları arasında 187 milyon tondan 422 milyon tona yükselerek, yaklaşık olarak iki kat artmıştır. Buna karşın, 1850 yılından beri Türkiye'nin kümülatif sera emisyonları içindeki payı yüzde 0,4 düzeyindedir. 2011 yılı verilerine göre Türkiye'de kişi başı sera gazı emisyonu miktarı 5,5 ton olup, bu değer OECD ortalamasının üçte birine, AB ortalamasının ise yarısına tekabül etmektedir.

Öte yandan, Türkiye sera gazlarının sınırlandırılması konusunda kendi kabiliyetleri çerçevesinde üzerine düşen sorumluluğu en iyi şekilde yerine getirmektedir. Türkiye sadece ulusal önlemler ve kaynakları ile 1990-2012 döneminde sera gazı emisyonlarını referans senaryoya göre % 21 oranında azaltmıştır. 1990-2011 yılları arasındaki toplam emisyon azaltımı 1.5 milyar ton CO₂ eşdeğeridir. Dolayısıyla, gerçekleştirilen çalışmalarla sera gazı emisyonları kontrol altına alınmaktadır. Bu miktar 2008-2012 yılları arasında yapılan 2 milyar ABD Doları tutarındaki ormancılık yatırımlarını kapsamamaktadır. 1990-2009 döneminde tarım sektörü emisyonlarında % 14 oranında azalma gerçekleşmiştir. Türkiye ekonomisinin karbon yoğunluğu (ton CO₂e/2000 ABD\$-SGP) 1990-2010 döneminde 0.61'den 0,3'e düşerek % 50'den fazla bir azalma göstermiştir.

S-6) TÜİK' in sera gazı emisyon verileri 2011 yılından sonra bulunmamaktadır. Bunun nedeni, bu gazların salınımında sürekli bir artış meydana gelmesi midir?

C-6) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin Ek-1'inde yer alan ülkelerin sorumlulukları arasında yıllık sera gazı emisyon envanterinin her yıl Nisan ayında Sekretaryaya iletilmesi yer almaktadır. Ülkemiz de bir Ek-1 tarafı olarak, sözleşmeye taraf ülkelerce kabul edilen Envanter Hazırlama Kılavuzuna göre, sera gazı emisyon envanterini her yıl TÜİK koordinasyonunda hazırlamakta ve Sekretarya'ya sunmaktadır. Söz konusu kılavuza göre ülkeler, raporlama yapacakları yıl, o yılın 2 yıl öncesine ait sera gazı emisyon verilerini sunmaktadırlar. Diğer bir deyişle, 2013 yılının emisyon raporu 2011 yılında gerçekleşen emisyonları içermektedir. Bu yıl hazırlıkları devam eden 2014 yılı emisyon envanteri de 2012 yılı emisyonlarını içerecektir.

S-7) Sera gazı salınımının artmasında HES inşaatları, duble yollar, TOKİ çalışmaları, 3. Havaalanı, 3. Köprü gibi çalışmaların etkisi bulunmakta mıdır?

C-7) Dünya genelinde sera gazı emisyonlarının çok büyük bir bölümü (% 75-90) enerji üretimi faaliyetleri sonucunda gerçekleşmektedir. Bu durumda iklim değişikliği ile mücadelede en önemli faaliyet alternatif enerji kaynaklarının kullanımı olacaktır.

Dünyada ekonomik olarak yapılabilir hidroelektrik üretim potansiyelinin yarısının bile geliştirilmesi sera gazı emisyonlarının % 13 oranında azalmasını sağlayacaktır. 2008 yılında yalnızca kömür ile çalışan termik santrallerin atmosfere saldırdığı karbondioksit miktarı 64 milyon ton civarındadır. Karbondioksit emisyonu yanında kömür ve doğal gaz ithalatı sebebiyle yaklaşık yılda 25 milyar dolar döviz kaybı olmaktadır. İstikrarlı yatırım programlarının devam etmesine bağlı olarak 2023 yılı itibarı ile kurulu HES'ler sayesinde 27 milyon ton emisyon azaltımının sağlanması öngörülmektedir.

Elektrik üretiminde fosil yakıtların yüksek oranı, son yirmi yılda sera gazı emisyonlarındaki artışın başlıca sebeplerinden biridir. Sera gazı emisyonlarının azaltılması için, yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretimindeki payının artırılması gereklidir. Bu açıdan Hidroelektrik santrallerimiz bir yenilenebilir enerji kaynağı çevre dostu bir yatırımdır. Duble yollar ve 3. Boğaz Köprüsü projeleri; karayolu ulaşımına ilişkin, trafikte sera gazı emisyonlarını yoğunlaştırıcı temel unsur, araçların trafikteki uzun süreli bekleme ve dur-kalk diye tabir edilen en aza indirilmesi sera gazları açısından olumlu katkı sağlayacaktır.

TOKİ marifetiyle üretilen yeni binalar eski binalara nazaran daha iklim dostu bir konseptle inşa edilmektedir. Bu binalarda enerjiyi verimli kullanan ve su tasarruflu, ısı yalıtımlı altyapı kullanıldığından sera gazı emisyonları daha az olmaktadır. Kentsel dönüşüm ile birlikte 2023 yılına kadar inşa edilecek yeni binalarda % 20 sera gazı emisyon azalışları beklenmektedir.

Bunlarla birlikte 3. Havaalanının yapılmasıyla birlikte uluslararası taşımacılıktan kaynaklı emisyonlar daha azalacaktır. Çünkü 600 km daha uzak mesafelere yük ve yolcu taşımacılığında Hava yolu taşımacılığı tercih edildiğinde karayolu taşımacılığına nispeten sera gazı emisyonları açısından daha avantajlıdır.

S-8) Hükümetinizin çalışmalarında, sera gazı salınımının azalması amaçlanmakta mıdır?

C-8) Türkiye'nin iklim değişikliği kapsamındaki ulusal vizyonu, iklim değişikliği politikalarını kalkınma politikalarıyla entegre etmiş; enerji verimliliğini yaygınlaştırmış; temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını arttırmış; iklim değişikliğiyle mücadeleye özel şartları çerçevesinde aktif katılım sağlayan ve yüksek yaşam kalitesiyle refahı tüm vatandaşlarına düşük karbon yoğunluğu ile sunabilen bir ülke olmuştur.

Bakanlığımız koordinasyonunda, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve akademik kuruluşların katılımıyla hazırlanan Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi (2010-2020), 3 Mayıs 2010 tarihinde Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Ulusal İklim Değişikliği Stratejisinin uygulamaya konulmasını temin etmek amacıyla sera gazı emisyonu kontrolü ve iklim değişikliğine uyum konusunda 2011-2023 yıllarına yönelik stratejik ilkeleri ve hedefleri içeren İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı (İDEP) hazırlanmış ve 2011 yılının Temmuz ayında uygulamaya konulmuştur. İDEP'in hazırlanması, Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda yer alan "ülkemiz şartları çerçevesinde ilgili tarafların katılımıyla sera gazı azaltımı politika ve tedbirlerini ortaya koyan bir Ulusal Eylem Planı hazırlanarak, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne ilişkin yükümlülüklerin yerine getirileceği" politikasına dayanmaktadır.

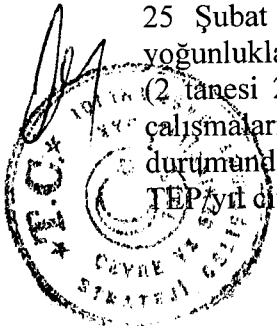
Bu kapsamda, İDEP'in genel amacı, sera gazı emisyonlarını sınırlandırmaya yönelik ulusal koşullara uygun eylemler belirleyerek iklim değişikliği ile mücadele edilmesi, iklim değişikliğinin etkilerinin yönetilerek dayanıklılığın artırılması ve böylece Türkiye'de iklim değişikliği ile mücadele ve uyumun teşvik edilmesidir.

S-9) Kamu Kurumları tarafından sera gazı emisyonlarının azaltılması konusunda hangi somut çalışmalar yapılmaktadır? Bu çalışmalar, sera gazlarının azalmasını nasıl etkilemektedir?

C-9) İklim Değişikliği Eylem Planında (İDEP) yer alan sektörler incelendiğinde, iklim sera gazı emisyonlarının azaltılması konusunda pek çok çalışma yapıldığı görülmektedir. İklim Değişikliği Eylem Planındaki eylemlerin gerçekleşme durumlarının izlenmesine ilişkin olarak Bakanlığımız tarafından online bir izleme sistemi oluşturulmuştur.

İDEP İzleme Sistemine sorumlu kamu kurum ve kuruluşları tarafından girilen bilgiler doğrultusunda İDEP' teki hedef ve eylemlere ilişkin aşağıdaki gelişmeler elde edilmiştir. Enerji yoğunluğunun azaltılması amacıyla 2004 yılından bu yana Enerji Verimliliği Kanunu uyarınca imalat sanayi ve bina sektörlerinde enerji tüketimleri toplanmaktadır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde yayımlanmakta olan enerji yoğunlukları incelendiğinde ülkemizin 2000-2011 döneminde yıllık bazda birincil enerji yoğunluğu indeksi % 1,0 oranında azalmıştır. Bir önceki yıla göre 2011 yılında birincil enerji yoğunluğu indeksinde % 8,3 oranında iyileşme görülmektedir. 2000 yılına göre bir karşılaştırma yapıldığında birincil enerji yoğunluğu indeksinde % 14,5 oranında iyileşme söz konusudur.

Bununla birlikte enerji yoğunluğunun azaltılması ve enerji verimliliğinin sağlanması amacıyla 2012-2023 yıllarını kapsayan enerji verimliliği hedeflerini içeren Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 25 Şubat 2012 tarih ve 28215 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Bu bağlamda enerji yoğunluklarını üç yıl içinde en az yüzde 10 oranında azaltmak isteyen endüstriyel işletmeler ile (2 tanesi 2012 yılı içinde olmak üzere) toplam 22 adet gönüllü anlaşma yapılmış olup, izleme çalışmaları devam etmektedir. Söz konusu endüstriyel işletmelerin taahhütlerini yerine getirmeleri durumunda bir kez verilecek azami 2,2 milyon TL'lik destek miktarına karşın her yıl 44.500 TEY'yi civarında enerji tasarrufu sağlanması beklenmektedir.

Enerji verimliliğinin artırılması amacıyla Enerji Verimliliği Danışmanlık Şirketlerinin etkinliğinin artırılması ve desteklenmesi amacıyla 2012 yılı sonu itibariyle 29 Enerji Verimliliği Danışmanlık Şirketi yetkilendirilmiştir. Bununla birlikte enerji verimliliğine yönelik Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi amacıyla 8 Haziran 2010 tarih ve 27605 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Enerji Sektörü Araştırma-Geliştirme Projeleri Destekleme Programına (ENAR) Dair Yönetmeliğin uygulanması için altyapı çalışmalarına devam edilmektedir.

Diğer taraftan 27 Ekim 2011 tarihli ve 28097 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik uyarınca, endüstriyel işletmelerin mevcut sistemlerinde enerji verimliliğini artırmaya yönelik projelerden proje bedeli 1.000.000 TL'yi aşmayan projeler, bedellerinin en fazla % 30'u oranında desteklenmektedir. Bununla beraber, söz konusu yönetmelik uyarınca, endüstriyel işletmelerin geçmiş beş yıllık referans enerji yoğunluğu dikkate alınarak anlaşma yapılmakta olup, anlaşma yapıldıktan sonraki üç yılda enerji yoğunluğunu ortalama olarak en az % 10 oranında azaltmayı taahhüt etmeleri ve bu taahhütlerini yerine getirmeleri halinde anlaşma yapılan yıla ait enerji giderinin % 20'si oranında (200.000 TL'yi aşmamak kaydıyla) destek verilmektedir.

Bunların yanı sıra; enerji verimliliği konusunda kamuoyu bilincini arttırmak amacıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan enerji verimliliği konulu afiş, broşür ve kitapçıklar çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör firmalarına, okullara ve çeşitli eğitim kurumlarına dağıtılmıştır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından sanayide, binalarda ve beyaz eşya sektöründe enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik üç ayrı proje önceki yıllarda başlatılmış olup projelerle ülkemizde enerji verimliliğini artırıcı çalışmalar için gerekli altyapıların geliştirilmesi ve mevzuat uygulamalarının hızlandırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda devam etmekte olan Enerji Verimli Ürünlerin Piyasaya Dönüşümü Projesi kapsamında yer alan enerji verimli ürünlerin piyasa dönüşümünün hızlandırılmasına yönelik tanıtım ve bilinçlendirme çalışmaları yürütülmüştür.

Temiz, yenilenebilir enerjinin üretim ve kullanımdaki payının artırılması amacıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı sorumluluğunda bulunan Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu eylemlerinden "Hidroelektrik santralleri yatırımcılarının aynı nehir üzerinde yer almaları nedeniyle birbirlerine bağımlı olduğu havzalarda paydaşların ortak çıkarlarının korunabileceği yapılanmanın oluşturulması" eylemi için öngörülen uygulama takvimi Haziran 2013 olarak tespit edilmiştir. 2012 yılında hidroelektrik santralleri kaynaklı kurulu güç bir önceki yıla göre yaklaşık olarak % 14,5 artarak 19.609 MWh' a yükselmiştir. Bununla beraber hidroelektrik santrallerinden üretilen elektrik enerjisi miktarı ise bir önceki yıla göre, % 10,5 artarak 57.836.865 MWh olmuştur.

2012 yılı itibariyle işletmeye açılan hidroelektrik santralleri projesinin toplam kurulu gücü 19.609 MW olup elektrik üretim kapasitesi yılda ortalama 67,077 milyar kWh belirlenmiştir. Bu 165 milyar kWh teknik ve ekonomik olarak değerlendirilebilecek hidroelektrik potansiyelimizin yaklaşık % 41'ini oluşturmaktadır. Hidroelektrik santrallere yönelik olarak 0-25 MWm arasındaki hidroelektrik santraller için Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında Proje Tanıtım Dosyası, 25 MWm üzeri için ise Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanmaktadır. Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamında ise hidroelektrik santralleri yapılmadan önce proje alanında yapılacak çevreyle ilgili incelemeler ile inşaat süresince doğaya verilebilecek zararların minimize edilebilmesi için gerekli usul ve esasları belirlemek amacıyla "Ekosistem Değerlendirme Raporu" hazırlanmaktadır.

Küçük hidroelektrik santrallerin elektrik dağıtım sistemine entegre edilmesi için tesis edilmesi gereken enerji nakil hattı aynı güzergâhtan geçmesi halinde çevrenin daha az etkilenmesi açısından ortak enerji nakil hattı ve dağıtım merkezi yapılması suretiyle hidroelektrik santrallerin sisteme bağlanmalarına dikkat edilmektedir.

2010'da başlayan ve 2011'de tamamlanan Türkiye PİK Talebinin Karşlanması için Optimal Güç Üretimi Projesi kapsamında, Altınkaya Hidroelektrik Santrali (1800 MW) ve Gökçekaya Hidroelektrik Santrali (1400 MW) pompaj depolamalı santralleri öncelikli alanlar olarak belirlenmiş ancak projelere henüz başlanmamıştır. Ayrıca, Kayseri'nin Yahyalı ilçesinde, 4,34 MW kurulu güce sahip pompaj depolamalı hidroelektrik santral ile birlikte 9,60 MW kurulu güçte rüzgâr santralinin oluşturacağı hibrit projenin fizibilite çalışmaları tamamlanmış, projenin yapımına henüz başlanmamıştır. Birecik Hidroelektrik Santral sahasında pilot tesis olarak 10MW ile 15 MW arası kurulu güçte bir güneş enerjisi santrali kurulması için çalışmalar başlatılmıştır, ancak proje durdurulmuştur. Güneş Enerjisi yol haritasının Fayda/Maliyet esaslı olarak hazırlanması eylemine yönelik fayda/maliyet analizi esaslı bir çalışma yapılmamıştır. 2013 yılı için bağlanabilir kapasite olarak ilan edilen 600MW Kurulu gücün lisanslandırılmasına yönelik teknik ve mevzuat çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

TÜBİTAK-MAM Enerji Enstitüsü işbirliği ile yürütülmekte olan Türkiye'de Rüzgârdan Üretilen Elektriksel Güç İçin İzleme ve Tahmin Sistemi Geliştirilmesi Projesi kapsamında ülkemiz elektrik sistemine bağlanan rüzgâr enerjisi santrallerinin anlık üretimlerini izlemek ve geleceğe yönelik üretim tahminlerini üretmek üzere Rüzgâr Gücü İzleme ve Tahmin Merkezi kurulmuştur. 2012 yılı sonu itibarıyla Merkeze bağlanan işletmedeki 18 adet rüzgâr enerjisi santralinin toplam kurulu gücü 532 MW' dır. İşletmeye girecek bütün rüzgâr enerjisi santrallerinin merkeze bağlanması planlanmaktadır.

Bununla beraber rüzgar enerjisinin şebekeye dâhil edilmesi konusunda çalışmalar devam etmekte olup, Türkiye Elektrik İletim AŞ. tarafından Trafo Merkezleri bazında 2013 yılı sonuna kadar Rüzgar Enerjisi Santrali bağlanabilir kapasiteleri açıklanarak rüzgâr santrali bağlantıları gerçekleştirilmiştir. Bağlantı görüşleri oluşturulurken rüzgâr başvurularının yoğun olduğu bölgelerde iletim sistemi alt yapısı güçlendirme çalışmaları yapılmıştır.

Bu kapsamda 2013 yılı yatırım programında 6 adet havza Trafo Merkezi yapımı, 1 adet 154 kV trafo merkezi yapımı, 7 Trafo Merkezinde de tevziat çalışması yapılması projesi bulunmaktadır. Ayrıca 4 adet yeni hat tesisi, 8 adet hat yenileme projesi olmak üzere toplam 647 km Enerji İletim Hattı projesi bulunmaktadır. 3 adet yeni hat projesinde etüt yapılmak üzere 2013 yılı yatırım programına alınmıştır. Lisanslı olan tüm rüzgar enerjisi santralleri merkezi Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğünde olan Rüzgar Gücü İzleme ve Tahmin Merkezinden ve dolayısıyla TEİAŞ Yük Tevzi Merkezlerinden izlenmesini sağlamak üzere gerekli alt yapıyı kurması planlanmaktadır. Rüzgar Santrallerinin sisteme entegrasyonu kapsamında yapılan iletim tesisi güçlendirmelerinden 4 adet Trafo Merkezi projesi ve 4 adet Enerji İletim Hattı projesi tesis aşamasında olup, diğer projelerin etüt çalışmaları sürdürülmektedir.

Jeotermal Enerji aramalarında Maden Tetkik Arama Enstitüsü tarafından 2012 yılı içerisinde Afyon, Aksaray, Ankara, Çanakkale-Balıkesir, Aydın, Denizli, Eskişehir, Konya, Çankırı, Kırıkkale, Sivas, Yozgat, Kırşehir, Hatay, Gaziantep ve Diyarbakır illerinde etüt ve sondaj çalışmaları tamamlanmış olup, 2012 yılı içerisinde yapılan sondaj 18.700 metreye ulaşmıştır. Nevşehir ili Merkez ilçesi Göre' de 2905 m derinlikte sondaj çalışması tamamlanmış olup, kuyu dibinde 183 °C, kuyu ağzında ise 65 °C sıcaklıkta ve 3l/s debide akışkan elde edilmiştir. Üreticiler ve Fabrikalar İçin Sorun Teşkil Eden Bazı Tarımsal Atıkların Alternatif Enerji Kaynağı Olarak Kullanılabilir Olanaklarının Araştırılması Projesi devam etmektedir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından, Benzin ve Motorin Türlerine İlişkin Teknik Düzenleme Tebliğlerinde yapılan değişiklik ile (27 Eylül 2011 tarih ve 28067 sayılı Resmi Gazete) piyasaya akaryakıt olarak arz edilen benzin türlerinin, yerli tarım ürünlerinden üretilmiş etanol (Biyodüzenleme) içeriğinin 01.01.2013 tarihi itibarıyla en az % 2 ve 01.01.2014 tarihi itibarıyla en az % 3, Piyasaya akaryakıt olarak arz edilen motorin türlerinin, yerli tarım ürünlerinden üretilmiş yağ asidi metil esterleri (Biyodizel) içeriğinin 01.01.2014 tarihi itibarıyla en az %1, 01.01.2015 tarihi itibarıyla en az % 2 ve 01.01.2016 tarihi itibarıyla en az % 3 olması zorunlu hale getirilmiştir.

Bununla beraber yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik projelerin geliştirilmesi ve sivil toplum kuruluşlarının, yerel yönetimlerin desteklenmesi amacıyla Kalkınma Ajansları tarafından hazırlanan Bölge Kalkınma Planlarında yenilenebilir enerji, temiz enerji, enerji verimliliğine yönelik amaç ve hedeflere yer verilmiştir. Bu çerçevede, Kalkınma Ajansları tarafından çevreye duyarlı üretim süreçleri ile yenilenebilir ve çevre dostu enerji kaynaklarının kullanımına geçişin sağlanması önceliğini de içeren kar amacı güdenlere ve kar amacı gütmeyenlere yönelik çağrı yapılmıştır. Bununla birlikte Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından yer altı kömür üretim miktarının artırılması için projeler yürütülmektedir.

Bu projelerin yanında, temiz kömür teknolojileri konusunda çalışmalar sürdürülmekte olup, özellikle kömürün gazlaştırılması konusuna hız verilmiştir. Kömürün daha çevre dostu olarak tüketilmesi ve değişik kullanım alanlarının oluşturulması için Ar-Ge projeleri yürütülmektedir. Yürütülen projeler sayesinde düşük kalorili kömür rezervlerimizde ekonomiye kazandırılması planlanmaktadır.

Elektrik dağıtımındaki kayıp ve kaçaklarının azaltılması amacıyla; Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ'nin 2003 yılından 01 Kasım 2012 tarihine kadar yaptığı etkin kayıp-kaçak tarama çalışmaları sayesinde yaklaşık 46,9 milyon abonenin kontrolü gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda toplam 10,04 milyar kilovat/saat, yani 2,5 milyar TL kaçak tahakkuku gerçekleştirilmiş olup, 629 bin abone hakkında ise savcılığa suç duyurusunda bulunulmuştur. Bu çalışmalar neticesinde elektrikteki kayıp kaçak oranı bugün itibariyle (özel şirketler dâhil) yüzde 16,8 seviyesindedir.

Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinde belirtilen bina teknik sistemleri ile ilgili kriterlerin ve minimum gereklerin gözden geçirilmesi, gerekirse revize edilmesine yönelik çalışmalar ile Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinin uygulanmasını desteklemek üzere ilgili hukuki düzenlemelerde (Kat Mülkiyeti Kanunu, Belediyeler Kanunu, Yapı Denetim Yönetmeliği vb.) gerekli değişikliklerin belirlenmesi ve yapılması kapsamında taslak mevzuat çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Mevcut binaların, model binalar ile kıyaslanması sonucunda binalarda enerji verimliliğinin sağlanmasına yönelik kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerin belirlenmesi amacıyla mevcut binalarda Enerji Kimlik Belgesi uygulaması gönüllülük esasına dayalı olarak başlamıştır. Enerji Kimlik Belgesi sınıflandırma aralıklarının yukarı çekilmesi (TS 825-bina bileşenlerinin U değerlerinin yıllar itibariyle düşürülmesi) için fayda/maliyet analizlerini içeren bir teknik değerlendirmenin yapılması ve Binalarda Enerji Performansı ve TS825'in revize edilmesinde koordinasyonun sağlanması kapsamında TS825 bina bileşenlerinin U değerlerinin yıllar itibariyle düşürülmesi ile ilgili olarak Türk Standartları Enstitüsü başkanlığında Bakanlığımızın katılımı ile TS825 Standardı revizyon çalışmaları yürütülmüştür.

Sanayi sektöründe sera gazı emisyonlarının sınırlandırılması amacıyla yasal düzenleme yapılması çalışmaları kapsamında Bakanlığımız tarafından hazırlanarak 2012 yılında yürürlüğe giren Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik ile EK-1'de listelenen faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesine, doğrulanmasına ve raporlanmasına dair usul ve esaslar düzenlenmiştir. Yönetmelik kapsamına giren tesislerce, her yıl bir önceki yılda gerçekleştirilen faaliyetler sonucunda oluşan emisyonların miktarını içerecek şekilde hazırlanacak olan Sera Gazı Emisyon Raporları Bakanlığımıza gönderilecektir.

Bu tesislerin raporlama yükümlülüğü, 2016 yılında başlayacak ve ilk raporlar, 1 Ocak ve 31 Aralık 2015 tarihleri arasında gerçekleşen emisyonları içerecektir. Yönetmeliğin uygulanabilirliğini kolaylaştırmak amacıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde ilgili kurum, kuruluş ve sektör temsilcilerinin de katılımı ile Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ ile Sera Gazı Emisyonlarının Doğrulanması ve Doğrulayıcı Kuruluşların Yetkilendirilmesi Hakkında Tebliğ hazırlanması çalışmalarına devam edilmektedir.

2006 yılında başlatılan ve tarım alanında yenilikçi uygulamalar kapsamında değerlendirilebilecek olan Çevre Amaçlı Tarım Arazilerini Koruma Programı (ÇATAK) kapsamında 2011 yılında 25 ilde 4.648 üreticiye 16.128.359 TL destek verilmiş ve 2011-2012 yıllarında makine ve ekipman desteği uygulamaları yapılmıştır. Programın temel amacı yenilenebilir doğal kaynaklarımızın sürdürülebilirliğinin sağlanması, uygun toprak işleme, gübreleme, sulama ve benzeri kültürel tedbirlerin yaygınlaştırılması erozyonun önlenmesi, üreticilerin tarım-çevre yönünde bilinçlendirilmesidir.

Diğer taraftan, 2012 yılı verilerine göre ülkemizde 118.000 dekar alanda toprak işlenmiş tarım yapılmış; 831.342.000 hektar alanda toprak etüt çalışması tamamlanmış ve toprak haritaları hazırlanmış; anız ve diğer ürün atıklarının yakılmasının etkin bir şekilde denetimi için 2012/1 sayılı Anız Yangınlarının Önlenmesi Genelgesi hazırlanarak yürürlüğe konulmuş; organik tarım uygulamaları çerçevesinde 2011 yılında 42.460 üretici tarafından 614.618 hektar arazide organik tarım yapılarak toplam 1.659.543 ton organik ürün elde edilmiştir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından verilen Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında, tarla içi sulama sistemlerin kapalı ve basınçlı sistemlere dönüştürülmesi için hibe desteği verilmektedir. Ayrıca, az işlemeli veya işlenmiş tarım uygulamalarının geliştirilmesi ve bu tür uygulamalara uygun makinelere devlet desteği verilmektedir. Buna ilaveten, birden fazla faaliyeti bir arada yapan makine kombinasyonlarının kullanımının artması ile enerji kullanımında azalma ve toprakta organik madde miktarının artırılması sağlanmaktadır.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından uygulanmakta olan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı çerçevesinde modern basınçlı tarla içi bireysel sulama sistemlerine % 50 hibe desteği sağlanmakta olup, Program kapsamında 2012 yılı sonu itibariyle desteklenen damla ve yağmurlama proje sayısı 7.053 adet; sulama alanı ise 69.306 dekadır. Arazi toplulaştırma amacıyla 24 milyon hektar tarım arazisinin 3 milyon hektarında gerekli çalışmalar tamamlanmış olup 2,4 milyon hektarda ise çalışmalar devam etmektedir.

Diğer taraftan, Tarımsal Kuraklık Yönetiminin Görevleri, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik ile Tarımsal Kuraklık Yönetimi Koordinasyon Kurulu kurulmuş; İzleme, Erken Uyarı ve Tahmin Komitesi, Risk Değerlendirme Komitesi ve Veri Akış Birimi oluşturularak düzenli bir veri ağı oluşturulmuştur. Ayrıca, 2013-2017 dönemini kapsayan 5 yıllık Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak faaliyete konulmuştur. Ormanlarda tutulan karbon miktarının artırılması amacıyla yapılan çalışmalar çerçevesinde Türkiye ormanlarında tutulan karbon miktarı 2007 yılından bu yana % 16 oranında bir artış göstermiş olup, İDEP'te yer alan ormanlarda karbon tutulum oranının 2020 yılına kadar % 15 oranında artırılması hedefi gerçekleştirilmiştir.

Ormansızlaşma ve orman zararlarının azaltılması amacıyla yapılan çalışmalar sonucunda 1972 yılından bugüne Türkiye'deki orman alanı 20,199 milyon hektardan 21,678 milyon hektara yükselmiştir. Türkiye'de 2002 yılından beri küresel ısınma ve iklim değişikliğine bağlı olarak orman zararlıları ile biyolojik mücadele yöntemi kullanılmakta olup 2002-2011 yılları arasında toplam 5.775.447 hektar alanda biyolojik, mekanik, biyoteknik ve kimyasal mücadele yöntemleri kullanılmıştır.

Diğer taraftan, Meteoroloji Genel Müdürlüğü ile işbirliği içinde orman yangınlarına erken ve etkin müdahale için meteorolojik erken uyarı sistemi kurulmuş olup, sistem aktif olarak kullanılmakta ve sistemin daha etkin kullanımı için çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca, orman yangınları ile mücadele için gerekli risk hazırlık/önleme çalışmaları bölgesel olarak Orman Bölge Müdürlüklerince, yerel olarak da Orman İşletme Müdürlüğü ve Şefliklerince yapılmaktadır. Orman zararlıları ile mücadeleyi kolaylaştıracak ve yönlendirecek bir izleme sisteminin kurulmasına yönelik çalışmalara ise devam edilmektedir.

